

Raaks

Tekstplaat Raakstorens

Toen Haarlem nog ommuurd was, zo tot in het midden van de 19de eeuw, waren er diverse poorten in de muur. Van deze toegangen vormt de entree van de Raakstorens een hele bijzondere. Het doel van deze waterpoort, dat was het, was het water van de Beek te beschermen. Dit schone duinwater was van levensbelang voor Haarlem. Voor de drinkwatervoorziening en de lakenindustrie, maar zeker ook voor de bierbrouwers.

De torens maakten deel uit van de stadsmuur. De naam "Raaks" komt volgens Haarlemse kenners van de ketting (een raaks) waarmee de doorvaart tussen de torens kon worden afgesloten.

De torens stonden er al in het begin van de 14de eeuw.

Later werd er tussen de torens een stenen overkapping gebouwd, zoals die op de tekening is te zien.

De Beek liep vanuit de duinen via de Brouwersvaart naar de stad. Tussen de torens door mondde hij via de Raaks uit in de stadsgracht en liep, grotendeels overwelfd, dwars door het centrum om in het Spaarne te eindigen. De nog overwelfde monding is daar in de kademuur nog steeds te zien. Tevens is in de stad door middel van hardstenen platen in de bestrating de oude loop van de Beek aangegeven.

Het beleg door de Spanjaarden in 1572 – 1573 heeft enorm veel schade aangericht. De Raakstorens bleven daar niet vrij van en moesten vrijwel geheel worden herbouwd

In de torentjes werd gewoond. Een prachtige plek met uitzicht op de duinen bij Overveen. In 1866 werd de waterpoort gesloopt en even later werden de Raaks en de Beek in de stad gedempt. Een lot dat de Gedempte Oude Gracht al een paar jaar eerder had getroffen.

In het kader van de zogenaamde Rode Loper is de bestrating hier naar het initiatief en idee van Maarten Poldermans en Alan Barker van de gemeente Haarlem verfraaid en bovendien verkeersarm gemaakt. Daarbij is tevens het idee gerealiseerd om hier een stuk geschiedenis van de afgebroken Raakstorens vast te leggen.

Martin Busker van de SGVH heeft daarvoor, wederom met het idee van Poldermans en Barker voor ogen, dit nader uitgewerkt voor een hardstenen grondplaat. Daarop staat nu een schets van de poort met bijbehorende tekst.

Swaalf Natuursteen uit Haarlem heeft de uitwerking gedaan. Een moeilijke klus omdat de tekening van de poort en de tekst eerst in de hardstenen plaat moest worden aangebracht en daarna met kunsthars worden opgevuld. Zonder opvulling zou zich in de groeven vuil ophopen en zo wellicht onleesbaar worden.

Het is bedoeling van de gemeente om op de plekken waar vroeger een stadspoort heeft gestaan dergelijke herinneringen aan te brengen op het moment dat de bestrating open moet voor onderhoud of iets vergelijkbaars. Tot nu toe is dit op drie plaatsen in Haarlem gerealiseerd. Dit is de laatste in 2012 en hopelijk niet de allerlaatste.

Bron: Jaarboek 2012 Historische Vereniging Haarlem – Nieuws over gevelstenen
Noord Hollands Archief

